

Levit, et increpat hanc, modo blanditur, modo terret, A
Nunc pluit illè preces, nunc tonat ille minis.

797 Sed neque rore precum sinceræ polluit aures,
Nec mentem tonitru concutit ille suo.

Judex expertus se litus arare, vidensque
Mentiri domino semina, prodit in hæc :

Si tuis ille pudor velit hunc servare tenorem,
Ut celebres Vestæ sacra, necesse tibi est.

Illas Vesta petit quas candor floridus ornat,
Virgineas quærit virginis ara manus.

Exit in hæc virgo, « Lapidum non supplico, lignum
Non veneror, Vestam nescio, sperno deos.

Vestra equidem Vesta lapis est, quam nomine falso
Mentitur vobis aurea forma deam.

Non aliquo deitas insigni consecrat illam.
Nec aliquem sensum vita ministrat ei.

Hic desunt manuum tactus, linguæ sonus, auris
Auditus, frontis visio, naris odor.

Carne nec est palpsans, nec fronte videns, nec odorans
Nare, nec auscultans aure, nec ore loquens. »

Judex inquit : « Adhuc ætas pro te puerilis
Supplicat, et pœnæ protrahit illa moram.

Sed sterili verbo quid tempora fallimus? Ecce,
Quæ jubeo duo sunt : Quodlibet illud age.

Aut sacra jussa ferēs, aut scortum facta, pudoris
Incurres maculam, tota sacrata reis. »

Illam viri mentem responso vulnerat isto :
« Falleris, et sterili vomere litus aras.

Candorem fidei neque carbo polluet aræ,
Nec carnis florem polluet ullus amans.

Christus utrumque sibi corpusque fidemque sacravit,
Servans a macula corpus, ab hoste fidem.

Vir meus iste quidem, custos meus, et meus auctor :
Vir mentis, custos corporis, auctor opum.

Christus enim spes est, lux est, medicina suorum
est ;]

Spes miseris, cæcis lux, medicina reis.

Hoc duce, me certe nec frangit pœna, nec ensis
Terret, nec vincit fraus, neque turbo quatit.

Hic est qui lucem phœbæa lampade dicit,
Ut lucæ speculo noctis honorat iter.

Qui croceo flore ridentes purpurat hortos,
Fronde nemus crispas, messe decorat agros.

Ut brevibus verbis hunc depingam tibi, novit
Omnia, disponit singula, euncta potest.

In titulos ejus quam lata sit area, lingua
Volvere, mens scire, scribere penna nequit.

Cum meus hic Jesus tot dotum fulgeat auro,
Vestros nobilitat gratia nulla deos ;

Dii vestri nec mente vigent, nec carne moventur,
Nec vita spirant, nec deitate nitent.

Gressu, non pedibus, sensu, non corpore, tactu,
Non manibus, verbis, non tamen ore carent. »

Fax hujus vocis in flammam suscitât iram
Præsidis, ad facinus compulit ira virum.

Agnem deludi, tradi lenonibus, uri
Verbere, nudari vestibus ira jubet.

Paretur : nudat manus impia veste puellam,
Intuitum fallit nuda puella tamen.

Crini virgineo se gratia tanta refulsit,
Ut totum corpus crinis obumbret honor.

Tam celebris novitas animum mollire furentis
Non potuit, nec eum causa pudica movet.

Sed nova præceptis addens calcaria, servos
Instigulat, cumulans post data jussa minas.

Ergo minas sequitur effectus, cœpit ad ædis
Impetræ caveam virgo pudica trahi.

Ejus ad ingressum tenebras et sordis odorem
Fumidus emungit cella maligna foras.

Angelico Christus cellam fulgore serenat,
Luminis auctorem lumen adesse probat.

Angelus hic, ibi lux, odor est ibi, consecrat antrum
Angelus, irradiat lumen, adimplet odor.

Virgo preces fundit, non fallunt vota precantem
B Ut sacra membra tegat, palta refulget ibi.

Quæ sic mensuræ carnis respondet, ut ipse
Angelicam credas hic studuisse manum.

O felix Christi dignatio, quo duce tantas
Luxuriæ syrtes transnata ille pudor.

Nullus eam delusit amans, sed lucis adorans
Vibrantes radios, quisque redibat ovans.

Jam juvenum torpebat amor, cum criminis auctor
Advolat huc juvenis ad sua vota celer.

Ingressusque locum, sociis disjungitur, antrum
Solutus ivit, cinctus arte, furore, dolo.

Luminis ingressu vix uti cœperat, ejus
Verberat intuitum lucis mago sacræ.

Spernit amans tantum decus, et nullus honoris
C Impertit titulos tam speciale jubar.

Ignarusque moræ medii fulgoris abyssum
Impetit, et propius imperat ire manum.

Cumque sacram vellet manuum lascivia carnem
Tangere, mors illum sustulit ultra scelus.

De redita juvenis comitum spes fallitur, ille,
Non redit, hunc retinent compede fata suo.

Cur tantum reditus juvenilis torpeat, unus,
De sociis cellam consulit, antra subit.

Cumque vago cellam perlustrat lumine, funus,
Offendit, socios advocat, orat opem.

Adfuit hic omnis juvenum lascivia, clamor,
Exoritur, resonant murmura, corda strepunt.

Fama novi casu patris aurem sauciat, ille,
Territus advolat huc urbe sequente virum.

D Indulget lacrymis oculus, cor cura molestat,
Tingitur nubre gena, scinditur ungue coma.

Ora, locum, mentem, perrogat, concutit, urit,
Lacryma, lingua, dolor, fusa, sonora, gravis.

Extinctum florem juvenilis corporis, Agnæ,
Fraudibus assignat vox lacrymosa patris.

Inputat huic facinus veluti si virgo fuisset,
In juvenis mortem sortibus usa suis.

Intulit hæc Agnes : « Erras si sortibus usam
Nostram credideris in tua damna manum.

De tanta segete juvenum, cur Angelus ultor,
Messuit hunc solum, congrua causa patet.

Perstrinxit mentes juvenum lux ista, sed hujus,
Mentem non tetigit luminis hujus honor.

Qui domi me graviter impura tangere dextra,

Nititur, excussit ultio digna nefas. »

798 Præses in hæc : « Natum mihi si eum luce
resignes,

Sermoni pondus res dabit ista tuo.

Virgo sub hæc : « Opus hoc meritis non debeo vestris,
Discrepat a vestra gratia tanta fide.

Sed quia tempus adest ut Christi candida virtus
Prodeat in lumen, quod petis, illud habe.

Huic igitur cellæ se subtrahat illa juvenus,

Ut magis in precibus sim studiosa meis. »

Dixit : ad hanc vocem subito foris evolat omnis
Flos juvenum, fundit virgo beata preces.

Arridet precibus votorum gratia, surgit
Mortuus, et dignos judicat igne Deos.

Huic sonat in lingua Jesus, huic Christus in ore
Est favus, in corde lumen, in aure melos.

Res nova templorum cultores incitat, urget
Mentes cura, timor concutit, ira cremat.

Omnes in solam conspirant, hanc nece dignam
Clamant, et magicis artibus esse ream.

Patris pertentant animum pro sospite noto
Gaudia, sedatur sæva doloris hiems.

Jam torpet rabies, jam detumet unda minarum,
Jam dare vult veniam, jam parat esse pius.

Parcere vult flori niveo, nisi lex, nisi vulgus,
Et nisi pontificum turbo repugnet ei.

Vincitur his pietas tantarum turbine rerum
Fracta, nec ad finem mens pia duxit opus.

Nobilis inde tamen abit hinc onerans et honorans
Aspasiū, legum jure, suoque loco.

Ad populi nutum deflectens juris habenam,
Injuste tractat præsidis ille vices.

Quem dum vulgari rabies de morte molestat
Virginis, ignibus hanc imperat ille dari.

Inplendo sceleri sacrificæ accingitur, ignem
Suscitat, astipulans arida ligna rogo.

Sulphuris auxilio jejunos pascitur ignis,
Fervet et exundat flamma cruenta nimis.

O scelus ! illa caro quæ nullum noverat ignem
Mlecebræ, mediis ignibus esca datur.

Nil tamen egit in hanc præsens combustio, vires

A Est oblita suas nescia flamma sui.

Non est ausa suis in virgine viribus uli.

Sed quasi compatitur et miseretur ei.

Porro viros quosdam qui flammæ sulphure pascunt
Ignens involvit in sua jura globus.

Quæ stупeo duo sunt; nequam dox, et pius ignis,
Arbiter injustus, justaque flamma fuit.

Ignescit sacrificæ in pœnam virginis, ignis

Frigidus est et iners, nilque calor habens.

In flammæ medio, nimbo respersa superui

Nectaris, his Agnes vocibus usa fuit :

« Ipse tibi laudum refero præconia, vota

Persolvo, grates offero, fundo preces.

Cujus dulcedo, cujus dilectio, cujus

Gratia munit, amat, tutat ab hoste suos.

B Te duce tortoris contempsi lora, Carybdim

Luxuriæ, flammæ viam, juvenunque minas.

Inter tot Syrtes mihi factus es anchora, nullum,

Te duce, naufragium pertulit iste pudor.

Pro te, Christe, tuli tot amara, sed adde labori,

Digne respondens præmia justa meo.

Jam teneo quod speravi, video quod amavi,

Tango quod optavi, leta, quod emi, habeo.

Oris virginis vox ad Christum volat, ejus

Nares respersens thuris odore sui.

Post ejus mortem sic tota molestia flammæ

Torpuerit, ut nunquam viveret ignis odor.

Ignis non ausus igitur spirare, furorem,

Deponit, perdit vim, reprimitque minas.

C Turbam conturbat nova signi gratia, signum

Vidit et invidit plebs, fremitumque dedit.

In scelus Aspasiū plebs urget, ut ergo cruorem

Innocentium gladius ebibat, ille jubet.

Maturat facinus tortoris dextera, pœnam

Esuriens arnat cuspis acuta manum.

Virgo cruore suo lictoris inebriat ense,

Sanguinis effusi purpura pingit humum.

Agnetis meritum triplex insigne venustat :

Munda caro, rosca passio, certa fides.

Agnum qui mundi peccatum sustulit, istis

Virtutum titulis vindicat Agna sibi.

CARMINA VARIA.

I.

Versus de astructione Romæ.

(Sunt Hildeberti Cenomanensis. Vide Patrologiæ
t. CLXXI.)

II.

799 *Responsio urbis Romæ.*

(Vide ubi supra.)

III.

Versus de sponso adversus sponsam suam.

(Vide item in Hildeberto.)

IV.

800 *Responsio sponsæ.*

(Exstat ubi supra.)

V.

Responsio judicis.

(Vide ibid.)

VI.

De laudibus Samsonis.

D. Tange manus calamum, Samsonis pinget triumphum,
De cujus titulis Gallica vernat humus.

Fasciculos tibi fac aliquos de floribus istis,

Ex his connecti sarcina magna potest.

Cereus Ecclesiæ, virtutum regia, juris

Linea, discordum fibula, Samson ave

Declaras opere, quod splendes nomine fortem

Vivere Samsonem sæcula nostra stupent.

Cujus honos, cujus laus, cujus fama sereno,

Terras infundunt lumine : vive precor.

VII.

801 *Epitaphium Urbani papæ.*

Hic vivens lux Urbis erat, nox morte peremptus.

Urbs stetit Urbano stante, cadente cadit.